

ПРЕЗИДІЯ ПОСТАНОВА

30.09.2016

м. Київ

№ П-4-4

Про дії ФПУ і її членських організацій із захисту прав членів профспілок на достроковий вихід на пенсію за роботу у важких і шкідливих умовах праці

Кабінет Міністрів України постановою від 24.06.2016 № 461, незважаючи на заперечення представника профспілок та непогодження проекту постанови СПО об'єднань профспілок, на засіданні Уряду затвердив нову редакцію Списків № 1 та № 2 виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятості в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах.

У новій редакції цих списків безпідставно виключено 1314 професій і посад (453 із Списку № 1 і 861 із Списку № 2). В результаті близько 70 тис. працівників втратили право на зазначену пільгову пенсію, з них понад 80% становлять працівники підприємств металургійної і гірничодобувної промисловості, вугільних шахт. В основному це інженерно-технічний персонал середньої ланки управління, а також працівники ремонтних служб підприємств.

За результатами зустрічі 6 липня 2016 року представників профспілкових організацій – учасників Всеукраїнського маршу протесту з Прем'єр-міністром України Гройсманом В.Б., на якій висловлено протест проти таких дій Уряду, ним дано доручення членам Кабінету Міністрів України забезпечити проведення зустрічей та узгоджувальних процедур з Федерацією профспілок України і галузевими профспілками для вирішення порушених ними питань.

Не дочекавшись від Мінсоцполітики пропозицій щодо виконання вказаного доручення Прем'єр-міністра України, Федерація профспілок України ініціювала проведення відповідних тристоронніх узгоджувальних нарад (лист СПО об'єднань профспілок на адресу Міністерства соціальної політики України від 18.07.2016 № 01-13/808 – СПО).

Протягом серпня–вересня 2016 року проведено п'ять таких нарад, на яких розглянуто і обговорено обґрунтовані пропозиції профспілки працівників хімічних і нафтохімічних галузей промисловості, Укрвуглепрофспілки, профспілки трудящих металургійної і гірничодобувної промисловості, профспілки працівників охорони здоров'я щодо повернення до Списків № 1 та № 2 безпідставно вилучених позицій (професій, посад тощо). Наради показали небажання представників Мінсоцполітики конструктивно розглядати обґрунтовані та підтверджені необхідними документами пропозиції галузевих профспілок, при цьому не надаючи із свого боку жодних аргументованих пояснень, у т.ч. документально підтверджених, щодо підстав для вилучення із вказаних списків тих чи інших позицій.

Реакцією на це стали звернення низки всеукраїнських профспілок (трудящих металургійної і гірничодобувної промисловості, Укрвуглепрофспілки та інших) до Прем'єр-міністра України та прийняття колегіальними органами цих профспілок

рішень, що вимагають призупинити дію постанови Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 року № 461 «Про затвердження списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятість в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах», передбачають у разі невиконання цих вимог організацію протестних дій і роботу по захисту в судах порушених прав членів профспілок, містять вимоги до Федерації профспілок України щодо подання адміністративного позову до Кабінету Міністрів України про визнання незаконною вищезазначену постанову та низку інших вимог.

Заслухавши інформацію «Про дії ФПУ і її членських організацій із захисту прав членів профспілок на достроковий вихід на пенсію за роботу у важких і шкідливих умовах праці» та виступи членів Президії з цього питання, Президія Федерації профспілок України

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Узяти до відома інформацію Про дії ФПУ і її членських організацій із захисту прав членів профспілок на достроковий вихід на пенсію за роботу у важких і шкідливих умовах праці» (додається).

2. Федерації профспілок України підготувати і подати звернення СПО об'єднань профспілок до Прем'єр-міністра України, в якому висунути такі вимоги:

2.1. Кабінету Міністрів України прийняти постанову про призупинення на період з 3 серпня 2016 року до 1 квітня 2017 року дію постанови Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 року № 461 «Про затвердження Списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятість в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах».

2.2. Доручити Міністерству соціальної політики України:

2.2.1. Внести зміни та доповнення до наказу Мінсоцполітики від 01.09.2016 № 629 «Про створення робочої групи щодо актуалізації списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятість в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах» (далі – Робоча група), якими визначити чіткі завдання цієї групи, терміни їх виконання, основну мету, а саме:

- підготовка проекту постанови Кабінету Міністрів України щодо внесення змін і доповнень до постанови Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 року № 461;

- перегляд складу Робочої групи із включенням до неї представників від Міністерства охорони здоров'я України, Інституту медицини праці Національної академії медичних наук України, а також представників від промислових профспілок та фахівців від організацій – розробників нормативно-правових актів з питань проведення атестації робочих місць за умовами праці, порядку включення виробництв, робіт, професій, посад і показників до Списків № 1 та № 2 тощо;

- визначення порядку роботи Робочої групи, яким передбачити вивчення по кожній з виключених позицій із попередньої редакції цих Списків обґрунтовуючих матеріалів, які мають надати, в першу чергу, розробники постанови Кабінету Міністрів України № 461, затвердивши перелік таких матеріалів;

- оформлення рішень Робочої групи відповідними протоколами, що складаються за результатами кожного її засідання.

2.2.2. Після завершення роботи з опрацювання змін до вказаної постанови забезпечити за участю центральних органів виконавчої влади та сторін соціального діалогу підготовку фахових детальних роз'яснень та Порядку застосування оновлених Списків № 1 та № 2, які повинні бути затверджені та набрати чинності разом з відповідною постановою Кабінету Міністрів України.

3. У разі відмови Кабінету Міністрів України призупинити дію постанови Кабінету Міністрів України від 24.06.2016 № 461, ненадання вичерпної відповіді на порушені питання та незабезпечення конструктивної роботи з підготовки змін до вказаної постанови:

3.1. Федерації профспілок України підготувати і подати адміністративний позов до Кабінету Міністрів України про визнання незаконною постанову Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 року № 461 «Про затвердження списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятість в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах».

3.2. Галузевим профспілкам, територіальним і первинним профспілковим організаціям рекомендувати:

- організувати роботу по захисту в судах прав членів профспілок у зв'язку із введенням в дію постанови Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 року № 461.

3.3. Федерації профспілок України:

- поінформувати Міжнародну організацію праці (далі – МОП) про те, що Уряд прийняв постанову, якою безпідставно позбавив близько 70 тис. працюючих у шкідливих і важких умовах праці права на пільгову пенсію за віком, без запровадження конкретних заходів щодо зменшення або повного усунення шкідливої дії виробничих факторів на їх здоров'я, а також без проведення належних консультацій із соціальними партнерами щодо підтримки здорових та безпечних умов праці, в тому числі щодо гарантування безпеки відповідного обладнання, адекватних профілактичних заходів та заходів контролю і навчання працівників;

- звернутися до МОП з проханням розглянути можливість залучення експертів МОП до участі у зазначених консультаціях, а також направлення звернення до Уряду України щодо проведення таких консультацій.

4. Контроль за виконанням постанови покласти на Голову Федерації профспілок України Осового Г.В.

Голова ФПУ

Г.В. Осовий

ІНФОРМАЦІЯ

«Про дії ФПУ, її членських організацій щодо захисту прав членів профспілок на достроковий вихід на пільгову пенсію за роботу в важких і шкідливих умовах праці»

Кабінет Міністрів України постановою від 24.06.2016 № 461, не зважаючи на заперечення представника профспілок на засіданні Уряду та непогодження проекту постанови Спільним представницьким органом профспілок, затвердив нову редакцію Списків № 1 та № 2 виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятість на яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах. У новій редакції цих списків безпідставно виключено 1314 таких професій і посад (453 – із Списку № 1 і 861 – із Списку № 2). У результаті близько 70 тис. працівників втратили право на зазначену пільгову пенсію. З них понад 80 % становлять працівники підприємств металургійної і гірничодобувної промисловості, вугільних шахт. В основному це інженерно-технічний персонал середньої ланки управління, а також працівники ремонтних служб підприємств.

На засіданні Уряду під час розгляду проекту вказаної постанови Міністр соціальної політики Рева А.О. наголосив, що рішення підготовлено з метою виконання зобов'язань Уряду перед МВФ відповідно до Меморандуму про отримання фінансової допомоги для стабілізації макроекономічної ситуації в Україні.

СПО об'єднань профспілок тричі розглядав проект зазначеної постанови і листами на адресу Міністра соціальної політики України від 29.02.2016 № 01-13/189-спо, від 15.03.2016 № 01-13/255-спо, від 03.06.2016 № 01-13/629-спо не погоджував його та звертав увагу Міністра і Прем'єр-міністра України (лист від 15.03.2016р. № 1-13/254-спо) на відсутність обґрунтувань щодо вилучення із списків низки виробництв, професій та посад, зайнятість на яких підтверджена результатами атестації робочих місць за умовами праці і дає право на пенсійне забезпечення на пільгових умовах.

Крім цього, у кожному із зазначених листів пропонувалося Мінсоцполітики створити спільну робочу комісію, погалузово розглянути і узгодити зміни до зазначених Списків, проте жодного разу не було отримано відповіді про згоду із цією пропозицією профспілок. Незважаючи на це, після більше ніж двохмісячної паузи зазначену постанову 03.08.2016 було опубліковано в газеті «Урядовий кур'єр», тобто вона набрала чинності.

В результаті зустрічі представників профспілкових організацій-учасників всеукраїнського маршу протесту 6 липня 2016 року з Прем'єр-міністром України Гройсманом В.Б., на якій було висловлено протест проти таких дій Уряду, ним було дано доручення членам Кабінету Міністрів України забезпечити проведення зустрічей та узгоджувальних процедур з ФПУ і галузевими профспілками щодо вирішення порушених ними питань.

Проведення таких процедур Міністерством соціальної політики затягувалося, тому ФПУ ініціювало (лист СПО від 18.07.2016 р. № 01-13/808-спо) проведення по галузевих тристоронніх узгоджувальних нарад запропонувавши відповідний орієнтовний графік. Галузевим профспілкам ФПУ були розіслані методичні матеріали щодо підготовки обґрунтовуючих матеріалів та порівняльну таблицю, яка відображала перелік виробництв, професій і посад, які були вилучені.

Протягом серпня – вересня 2016 р. було проведено 5 таких нарад, на яких розглянуто і обговорено обґрунтовані пропозиції профспілки працівників хімічних і нафтохімічних галузей промисловості, Укрвуглепрофспілки, профспілки трудящих металургійної і гірничодобувної промисловості, профспілки працівників охорони здоров'я щодо повернення до списків 1,2 безпідставно вилучених позицій (професій, посад, тощо). Наради показали небажання представників Мінсоцполітики конструктивно розглядати обґрунтовані та підтверджені необхідними документами пропозиції галузевих профспілок, при цьому не надаючи із свого боку жодних аргументованих пояснень, в т.ч. документально підтверджених, щодо підстав для вилучення із вказаних списків тих чи інших позицій.

Реакцією на це стали звернення ряду всеукраїнських профспілок (трудящих металургійної і гірничодобувної промисловості, Укрвуглепрофспілки та інших) до Прем'єр-міністра України та прийняття колегіальними органами цих профспілок рішень, які вимагають призупинити дію постанови Уряду № 461 від 24.06.2016, передбачають у разі невиконання цих вимог організацію протестних дій і роботу по захисту в судах порушених прав членів профспілок, містять вимоги до Федерації профспілок України щодо подання адміністративного позову до Кабінету Міністрів України про визнання незаконною постанову Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 461 «Про затвердження списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятості в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах» та ряд інших вимог.

15 вересня 2016 р. Голова ФПУ Г.В. Осовий провів нараду за участю представників галузевих профспілок учасники якої дійшли наступних висновків і пропозицій щодо подальших дій:

1. Провести в період 19 – 23 вересня ц.р. зустріч з Міністром соціальної політики Ревою А.О. за участю керівників галузевих профспілок, представників роботодавців та заінтересованих центральних органів виконавчої влади, на якій запропонувати Міністерству соціальної політики:

1.1 терміново підготувати і подати Кабінету Міністрів України проект постанови про призупинення на період з 3 серпня 2016 року до 1 квітня 2017 року дії постанови Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 року № 461 «Про затвердження Списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятість в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах».

Аргументи:

- наявність проблем, які виникають у зв'язку із застосуванням нових Списків, що підтверджено під час проведення узгоджувальних нарад за участю представників від роботодавців, профспілок і заінтересованих центральних органів виконавчої влади, організованих з ініціативи профспілок;

- відсутність конструктивної роботи та результатів вищезначених узгоджувальних нарад в т.ч. з причини ненадання представниками Мінсоцполітики документальних обґрунтувань підстав виключення із вказаних Списків окремих робіт, професій, посад та показників.

1.2. внести зміни та доповнення до наказу Мінсоцполітики від 01.09.2016р. № 629 «Про створення робочої групи щодо актуалізації списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятість в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах» в якому:

- визначити чіткі завдання 3-х сторонньої робочої групи, терміни їх виконання та основну мету - підготовку проекту постанови КМУ щодо внесення змін і доповнень до постанови КМУ від 24 червня 2016 року № 461;

- переглянути склад робочої групи включивши до неї представників від Міністерства охорони здоров'я України, Інституту медицини праці НАМН України, а також представників від промислових профспілок та фахівців від організацій - розробників нормативно-правових актів з питань атестації робочих місць за умовами праці, порядку включення виробництв, робіт, професій, посад і показників до Списків 1, 2, тощо;

- визначити формат роботи робочої групи, а саме - вивчення по кожній з виключених позицій із попередньої редакції цих списків конкретних обґрунтовуючих матеріалів, які мають надати в першу чергу розробники постанови КМУ № 461 та перелік обґрунтовуючих документів, які сторони надають робочій групі;

- передбачити, що рішення робочої групи мають бути оформлені відповідними протоколами, які складаються за результатами кожного засідання;

1.3 після завершення роботи з опрацювання змін до вказаної постанови, Міністерству соціальної політики за участю інших міністерств і відомств із залученням сторін соціального діалогу підготувати фахові детальні роз'яснення та Порядок застосування оновлених списків №1 та № 2, який набуває чинності разом із відповідною постановою Кабінету Міністрів України;

1.4 порушити питання про необхідність прискорення розробки та подання до Кабінету Міністрів України законодавчих пропозицій щодо зміни порядку фінансового покриття виплати пільгових пенсій. Зокрема, замість відшкодування підприємствами витрат Пенсійного фонду на виплату пільгових пенсій встановити для підприємств і організацій додаткові страхові внески за працівників, які працюють на роботах із шкідливими та важкими умовами праці.

1.5 з урахуванням обговорення на узгоджувальній нараді в Мінсоцполітики 13 вересня 2016р. пропозицій, напрацьованих робочою групою Міністерства енергетики та вугільної промисловості України і Профспілки працівників вугільної промисловості України щодо внесення змін до окремих розділів Списків №1 та №2, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 24.06.2016 № 461 та наданих Інститутом медицини праці АМНУ до цих пропозицій позитивних висновків, для працівників на підземних роботах (Розділ I підрозділ1 Списку 1), зайнятих 50 і більше відсотків робочого часу в обліковому періоді(на рік) на цих роботах, визначитися з порядком ведення підсумованого обліку виконання таких робіт та значення терміну повного робочого дня для такої категорії працівників при застосуванні Списків.

2. У разі відмови від призупинення дії постанови Кабінету Міністрів України від 24.06.2016 № 461 та незабезпечення конструктивної роботи з підготовки змін до зазначеної постанови, звернутися до Кабінету Міністрів України з вимогою досудового розгляду питання і надання обґрунтованого пояснення по кожній позиції підстав виключення низки професій і посад із Списків № 1 і № 2.

Якщо не буде надано вичерпної відповіді на порушене питання, галузевим профспілкам організувати відповідні позови до суду щодо захисту порушених прав працівників, а також протестні акції.

Учасники наради запропонували винести на розгляд чергового засідання Президії ФПУ питання щодо оцінки ситуації та визначення подальших дій профспілок по захисту порушених прав працівників на отримання пільгової пенсії за роботу у тяжких і шкідливих умовах праці.

На колегії Міністерства соціальної політики України 22 вересня 2016 р. Головою ФПУ Осовим Г.В. було внесено пропозиції до рішення колегії щодо необхідності внесення змін до наказу Мінсоцполітики від 01.09.2016р. № 629 «Про створення Комісії щодо актуалізації Списків №1 і №2», розробки проекту Постанови Кабінету Міністрів України щодо призупинення дії Постанови КМУ від 24.06.2016 № 461 та внесення змін до вказаних Списків до грудня 2016 року.

Колегія підтримала включення профспілкових пропозицій до рішення.

У зв'язку із зазначеним є два варіанти розв'язання конфліктної ситуації.

Перший – конструктивно-примирний. Передбачає призупинення дії Постанови КМУ від 24.06.2016 № 461, відпрацювання до грудня 2016 року у рамках організаційно удосконаленої (згідно пропозицій профспілок) 3-х сторонньої комісії змін до Списків 1,2 затверджених Постановою КМУ від 24.06.2016 № 461 з подальшим поданням Мінсоцполітики до Кабінету Міністрів відповідного проекту постанови Уряду;

Другий – конфронтаційний. Застосовується у разі ігнорування чи відхилення пропозицій профспілок по першому варіанту і передбачає:

розгляд і реалізацію пропозицій, зокрема профспілки трудящих металургійної і гірничо-добувної промисловості, Координаційної ради профспілок машинобудування та оборонно-промислового комплексу України, Укрвуглепрофспілки та ряду інших всеукраїнських профспілок щодо подання адміністративного позову ФПУ до Кабінету Міністрів України про визнання незаконною постанову Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 461 «Про затвердження списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятість в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах»;

організацію роботи Територіальних і первинних організацій профспілок по захисту в судах прав членів профспілок на достроковий вихід на пенсію у зв'язку з прийняттям постанови КМУ № 461;

організацію галузевими профспілками акцій протесту.